

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 11, 2021

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:4399](#) 04-05-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:4273](#) 04-05-2021

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:2210](#) 12-05-2021

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2021:2039](#) 28-04-2021

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2021:1927](#) 28-04-2021

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:4633](#) 26-04-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:3103](#) 14-04-2021

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2021:2108](#) 07-04-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:1688](#) 01-04-2021

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:10273](#) 22-05-2019

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:10274](#) 03-04-2019

RECHTSPRAAK

Aansprakelijkheid erfgenamen voor deelbare schuld van de nalatenschap versus interne draagplicht.

Dochter H had een vordering op haar moeder uit hoofde van de nalatenschap van haar vader (art. 4:1167 oud BW). Na het (voor)overlijden van H is deze vordering in handen gekomen van haar echtgenoot X (art. 4:1167 BW). Door het vervolgens overlijden van de moeder van H is de vordering opeisbaar geworden. X vordert hoofdelijke veroordeling van zijn twee kinderen en de twee broers van H, zijnde de gezamenlijke erfgenamen van de moeder van H.

De rechtbank oordeelt dat de vier erfgenamen naar rato van hun erfdelen aansprakelijk zijn jegens X, aangezien sprake is van een deelbare schuld (art. 4:182 lid 2 BW, in afwijking van art. 6:6 lid 1 BW). Van een hoofdelijke veroordeling kan daarom geen sprake zijn.

De nalatenschap is al verdeeld. Daarbij hebben de twee kinderen van X te veel ontvangen, zodat zij in de interne verhouding tussen de erfgenamen volledig draagplichtig zijn voor de schuld aan X. Dit doet echter niet af aan de evenredige aansprakelijkheid van alle erfgenamen. Het restitutierisico voor de andere twee erfgenamen verhindert niet dat de rechtbank het vonnis uitvoerbaar bij voorraad verklaart. Overigens merkt de rechtbank op dat het wel voor de hand ligt dat X enkel zijn twee kinderen voor het bedrag aanspreekt.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 28-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2021:1927

Zaaknummer: C/08/240909 / HA ZA 19-538

Rechters: A.E. Zweers en A. Smedes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Onvoltooide vereffening staat niet aan verdeling van de nalatenschap in de weg.

Vader is in 1989 overleden, waardoor voor moeder erfrechtelijke schulden aan haar vier (klein)kinderen zijn ontstaan (art. 4:1167 oud BW). Door moeders overlijden zijn deze vorderingen opeisbaar. Een kind vordert onder meer verdeling van de nalatenschap van moeder. De erfgenamen hebben haar nalatenschap beneficiair aanvaard, waardoor deze wettelijk vereffend moet worden.

Hoewel de schulden aan de (klein)kinderen nog niet uitbetaald zijn en in zoverre de vereffening van moeders nalatenschap nog niet is voltooid, komt de nalatenschap wel al voor verdeling in aanmerking, oordeelt de rechtbank onder verwijzing naar HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:939, r.o. 4.3.3 en 4.3.4. Er kan tot verdeling worden overgegaan, omdat alleen de erfgenamen zelf als schuldeisers van de nalatenschap resteren en de nalatenschap aanmerkelijk positief is en voldoende liquide middelen omvat.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:3103

Zaaknummer: C/15/303492 / HA ZA 20-346 en C/15/303492 / HA ZA 20-346

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nietigheid testament wegens wilsontbreken. Processueel ondeelbare rechtsverhouding. Nietigheid heeft absolute werking.

Erflater heeft een stichting tot enig erfgenaam benoemd. Na erflaters overlijden heeft het hof (ECLI:NL:GHARL:2019:625) het testament nietig verklaard op grond van artikel 3:34 lid 2 BW (wilsontbreken). Dit arrest is in gezag van gewijsde gegaan. Die procedure was aangespannen door een zuster van erflater. Omdat de beslissing over de nietigheid van het testament een processueel ondeelbare rechtsverhouding betreft (HR 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:411, r.o. 3.5.4), heeft het hof de zuster gedwongen om haar broer en zusters (ook versterferfgenamen) op te roepen (art. 118 Rv). Zij zijn vervolgens verschenen en hebben zich geschaard aan de zijde van hun zuster.

In de onderhavige procedure stelt de stichting dat de nietigheid van het testament slechts relatieve werking heeft, alleen ten opzichte van de zuster, zodat de stichting met de zuster erfgenaam is. De rechtbank oordeelt dat de nietigheid van het testament op grond van artikel 3:34 lid 2 BW absolute werking heeft en tevens geldt tegenover de op grond van artikel 118 Rv opgeroepen broer en zusters. De rechtsgevolgen van het testament zijn niet ingetreden, zodat de stichting geen erfgenaam is. De stichting beroept zich tot slot tevergeefs op verjaring van de vordering tot vernietiging (art. 4:54 BW). Er is geen sprake van vernietiging maar van nietigheid.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 12-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:2210

Zaaknummer: C/05/372378 / HZ ZA 20-270

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Weigerachtige erfgenaam-vereffenaar. Kantonrechter maakt overige erfgenamen-vereffenaars gezamenlijk bevoegd.

Vier van de vijf erfgenamen hebben erflaatsters nalatenschap beneficiair aanvaard. Hierdoor moet de nalatenschap wettelijk vereffend worden (art. 4:202 lid 1 onder a BW) en zijn de gezamenlijke erfgenamen vereffenaars (art. 4:195 BW). De vier beneficiaire erfgenamen verzoeken de kantonrechter een beheerregeling (art. 4:198 BW), waarbij zij de bevoegdheid krijgen om de nalatenschap te vereffenen zonder medewerking van de vijfde erfgenaam (X), die elke medewerking weigert.

De kantonrechter wijst het verzoek toe. De vereffening vindt plaats in het belang van de schuldeisers van de nalatenschap. Nu deze niet kunnen worden voldaan door de weigerachtige houding van X, is het verzoek toewijsbaar. Voor een voortvarende afwikkeling verklaart de kantonrechter de beschikking ambtshalve uitvoerbaar bij voorraad (art. 288 Rv).

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 01-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:1688

Zaaknummer: 8972741 \ EZ VERZ 21-19

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legaat recht van gebruik en bewoning appartementsrecht. Voor wiens rekening komen de servicekosten?

Erflater heeft zijn ongehuwde partner onder meer het zakelijke recht van gebruik en bewoning van een appartementsrecht gelegateerd. Nadat dit recht is gevestigd, verschillen de partner en erflaters kinderen (erfgenamen) nog over de vraag wie de onroerend zaakbelasting en de servicekosten moet betalen.

De onroerend zaakbelasting komt volgens de rechtbank als gewone last in de zin van artikel 3:220 BW voor rekening van de partner. Uit het testament volgt niet iets anders.

Na uitleg van het begrip servicekosten in het testament (art. 4:46 lid 1 BW), beslist de rechtbank dat de doteringen aan het reservefonds (art. 5:126 BW, ter bestrijding van de andere dan de jaarlijkse kosten) voor rekening van de erfgenamen komen en dat het overige gedeelte van de servicekosten voor rekening van de partner komt. De rechtbank baseert dit oordeel onder meer op erflaters kennelijke verzorgingsgedachte achter het legaat.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 26-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:4633

Zaaknummer: C/09/598985 / HA ZA 20-863

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Verdeling gemeenschappelijke woning erflater en partner.
Waardepeildatum en waardestijging sinds overlijden.***

Erflater overlijdt in 2017 en laat vier kinderen als erfgenamen achter. Erflater en zijn ongehuwde partner waren gelijkkelijk gerechtigd tot een woning, die de partner nog altijd bewoont. Een samenlevingscontract en testament ontbreken. De partner is gehecht aan de woning en wil deze overnemen, maar partijen komen niet tot overeenstemming over de waarde en de waardepeildatum. De kinderen willen de woning daarom verkopen aan een derde.

Volgens de rechtbank is er geen reden om af te wijken van de hoofdregel dat als peildatum het moment van de feitelijke verdeling geldt (HR 12 mei 1989, *NJ* 1989, 615). De waardestijging van de woning sinds het overlijden is in elk geval geen reden voor afwijking.

De rechtbank stelt de wijze van verdeling vast (art. 3:185 lid 1 BW) en onderkent daarbij het belang van de partner om in de woning te kunnen blijven wonen. Zij krijgt daarom de gelegenheid de woning over te nemen tegen de getaxeerde waarde, alvorens de woning mag worden aangeboden aan derden.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 07-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2021:2108

Zaaknummer: C/13/681905 / HA ZA 20-357

Rechters: T.H. van Voorst Vader

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Informatieplicht executeur jegens erfgenaam strekt zich niet uit tot bankafschriften van voor overlijden.

Zoon en dochter erven van moeder. Dochter is tevens executeur. De zoon verlangt overlegging van bankafschriften over de laatste vijf jaar van moeders leven, om zijn erfdeel te kunnen vaststellen. Zowel de dochter als de bank voldoet niet aan dit verzoek. De zoon vordert veroordeling van de dochter als executeur om de informatie alsnog te geven en benoeming van een onzijdig persoon om de waarde van de nalatenschap te bepalen. De rechtbank wijst de vorderingen af.

De informatieplicht van de executeur van artikel 4:148 BW strekt alleen tot het geven van inlichtingen omtrent de uitoefening van zijn taak. Het biedt geen grondslag voor de overlegging van bankafschriften van voor het overlijden. Daarnaast heeft de zoon onvoldoende belang bij zijn vordering, omdat hij als erfgenaam, onder overlegging van een verklaring van erfrecht, de afschriften zelf bij de bank kan opvragen.

Voor zover de zoon benoeming van een onzijdig persoon tot executeur vordert, is de vordering niet-ontvankelijk. Alleen de kantonrechter is bevoegd ter zake van ontslag of vervanging van een executeur (art. 4:149 lid 1 onder f BW, art. 4:142 lid 1 BW). De rechtbank is daartoe onbevoegd.

Voor zover de zoon vordert dat een onzijdig persoon tot boedelnotaris wordt benoemd, biedt de wet daartoe geen grondslag. Een boedelnotaris kan slechts door de executeur (art. 4:146 lid 1 BW) worden benoemd, of door de kantonrechter (art. 4:197 lid 2 BW) respectievelijk de rechtbank (in het kader van verdeling, art. 3:181 BW jo. art. 677 Rv). Van die situaties is in dit geval geen sprake.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 28-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2021:2039

Zaaknummer: C/13/681101 / HA ZA 20-294

Rechters: J.P.C. van Dam van Isselt

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Dwaling voor meer dan een kwart. Beroep op oplegbepaling in verdelingsakte onaanvaardbaar.

Erflaters weduwe (stiefmoeder) en zijn vier kinderen hebben zijn nalatenschap verdeeld. Kort voor het overlijden is met spoed een testament gemaakt. Erflater was toen bezig zijn vermogen te herschikken, welk proces van invloed was op de uitkomst van het finale verrekenbeding in de huwelijkse voorwaarden en op een legaat voor de weduwe. In het testament geeft erflater aan welke verdeling van zijn vermogenbestanddelen tussen zijn echtgenote en kinderen hij uiteindelijk wenst te zien. De deelgenoten verdelen de goederen dienovereenkomstig.

Na de verdeling stellen twee van de kinderen dat zij voor meer dan een kwart hebben gedwaald over de waarde van de verdeelde goederen. Zij beroepen zich op een oplegbepaling in de akte en/of artikel 3:197 BW en vorderen betaling. In de verdelingsakte is de verdeling "te zijnen bate of schade aanvaard" door ieder van de deelgenoten en afstand gedaan van vernietiging, onverminderd een oplegbepaling. Deze oplegbepaling voorziet, bij dwaling in de waarde voor meer dan een kwart, in opleg in geld ten behoeve van de benadeelde deelgenoot. Volgens de twee kinderen was een verdeling bij helfte het streven en is dit niet bereikt door het gebleken waardeverschil.

De rechtbank oordeelt dat een beroep op de oplegbepaling en/of artikel 3:197 BW naar maatstaven van redelijkheid en onbillijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:248 lid 2 BW). De twee kinderen hadden bij de totstandkoming van de verdelingsakte redelijkerwijs moeten begrijpen dat niet de aan ieder toe te delen *waarde* van de verschillende vermogensbestanddelen doorslaggevend was, maar juist de verdeling van het vermogen van erflater conform zijn eigen wensen. De rechtbank wijst er onder meer op dat erflater kennelijk heeft willen abstraheren van de waarde van de afzonderlijke delen van zijn vermogen en dat de erfgenamen deze wens nadrukkelijk ten grondslag hebben gelegd aan de verdeling. Behalve aan de partijbedoeling hecht de rechtbank aan het feit dat de weduwe onverplicht heeft meegewerkt aan de verdeling en de uitvoering daarvan. Zonder overeenstemming tussen de erfgenamen was de wettelijke verdeling van toepassing geweest.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 22-05-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:10273

Zaaknummer: C/13/650396 / HA ZA 18-659

Rechters: S.P. Pompe

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Onderhandse schenkingen van erflaatster. Executeur heeft bewijslast van misbruik van omstandigheden. Omkering bewijslastverdeling.

Vier kinderen erven van moeder. Een derde is executeur. Aan drie van de vier kinderen is kort voor moeders overlijden elk 200.000 euro overgeboekt van een rekening van moeder. De overboeking is gedaan door een van deze drie kinderen als bancair gemachtigde, met de omschrijving "schenking".

Volgens de executeur zijn de overboekingen zonder titel verricht. Volgens de rechtbank moet, gelet op de omschrijving bij de overboeking, uit worden gegaan van een schenking en heeft de executeur onvoldoende gesteld (art. 150 Rv) om tot een ander oordeel te komen. Van onverschuldigde betaling, ongerechtvaardigde verrijking of onrechtmatige daad is geen sprake.

De executeur beroept zich vervolgens tevergeefs op vernietigbaarheid wegens misbruik van omstandigheden (art. 7:176 BW). De bewijslast van het tegendeel rust in beginsel weliswaar op de begiftigden, maar in dit geval ziet de rechtbank reden voor omkering van de bewijslast ten laste van de executeur. De wetgever heeft met artikel 7:176 BW de positie van de schenker zelf willen versterken, als uitzondering op de normale bewijslastverdeling. In dit geval is de schenker overleden en doet een ander, de executeur, een beroep op de vernietigbaarheid. Hij is geen belanghebbende, dat zijn de erfgenamen. De belangen van de erfgenamen zijn strijdig met elkaar: de schenking is in het belang van de drie begiftigde kinderen en niet in het belang van het vierde kind. Bovendien blijkt voldoende van moeders wens om de schenkingen te doen. Dit alles leidt ertoe dat het in dit geval in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid is om de bewijslast bij de begiftigden te leggen. De executeur moet stellen en zo nodig bewijzen dat sprake is van misbruik van omstandigheden.

Van wilsontbreken door een geestelijke stoornis (art. 3:34 lid 1 BW) is ook onvoldoende gebleken. Tot slot wijst de rechtbank verboden Selbsteintritt (art. 3:68 BW) van de hand. Moeder blijkt met de schenkingen te hebben ingestemd, zodat strijd tussen haar belangen en die van de gevolmachtigde is uitgesloten.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 03-04-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:10274

Zaaknummer: C/13/645501 / HA ZA 18-311

Rechters: M. van Walraven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenamen veroordeeld tot verkoop woning. Makelaar en kopers handelen niet onrechtmatig jegens erfgenaam-bewoner met lager bod.

De nalatenschap van moeder omvat een woning die zoon X al voor moeders overlijden bewoont. De rechtbank heeft in een andere procedure de erfgenamen veroordeeld tot medewerking aan onderhandse verkoop van de woning via een makelaar. In het biedingsproces dat daarop volgde, streed X met twee andere kopers om de woning. Het hogere bod van de andere kopers is aanvaard.

In de onderhavige procedure stelt X dat de makelaar en de kopers onrechtmatig jegens hem hebben gehandeld, gelet op zijn bijzondere positie als erfgenaam en bewoner. Volgens X had hij de kans moeten krijgen het bod van de andere kopers te evenaren. Het hof is het hier niet mee eens.

De makelaar heeft niet onrechtmatig gehandeld jegens X, omdat de makelaar in opdracht van alle erfgenamen en ter uitvoering van het vonnis handelde. X's positie als erfgenaam en bewoner maakt dat niet anders. X leek het hoogste bod ook niet te kunnen evenaren. Als X toedeling wenste, had hij dat bij de andere erfgenamen aan de orde kunnen stellen. Nu de makelaar niet onrechtmatig heeft gehandeld jegens X, hebben de kopers dat evenmin gedaan.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-05-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:4273

Zaaknummer: 200.268.882

Rechters: A.W. Steeg, J. Sap en G.D. Hoekstra

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na ruim zes jaren nog geen aanvang met vereffening nalatenschap gemaakt. Hof benoemt vereffenaar.

Moeder is in 2000 overleden, vader in 2015. Uit hun huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Vader heeft een dochter en schoonzoon tot enige erfgenamen benoemd. Zij hebben vaders nalatenschap beneficiair aanvaard.

De overige vier kinderen zijn schuldeisers van vaders nalatenschap, enerzijds uit hoofde van moeders nalatenschap en anderzijds als legitimarissen van vader. Zij verzoeken om benoeming van een vereffenaar.

Het hof benoemt een professionele vereffenaar. Volgens het hof zijn de erfgenamen in ernstige mate tekort geschoten in hun taakvervulling als vereffenaar en zijn zij ongeschikt om de taak van vereffenaar naar behoren uit te voeren (art. 4:203 lid 1 onder b BW). De vereffenaars hebben nog steeds geen boedelbeschrijving opgesteld, zelfs geen voorlopige. Er is na ruim zes jaren dus niet eens een aanvang gemaakt met de vereffening. Ook is sprake van een bijzonder verstoorde (familie)verhouding, die er mede aan in de weg staat dat de nalatenschap wordt afgewikkeld. De vier kinderen hebben er als schuldeisers van de nalatenschap belang bij dat hun vorderingen worden vastgesteld en afgewikkeld, dat zij met het oog daarop ook zicht krijgen op de omvang en de samenstelling van de nalatenschap en dat zij de beschikking krijgen over de gegevens die nodig zijn om hun legitieme portie te berekenen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-05-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:4399

Zaaknummer: 200.254,700/01

Rechters: C. Koopman, M.E.L. Fikkers en M. Weissink

Wetsartikelen: